

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 513/2018 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om felaktiga anteckningar om betalningsstörningar

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 513/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Satu Taavitsainen /sd m.fl.:

Vad tänker ministern göra åt att det för närvarande råder djungelns lag vad gäller anteckningar om betalningsstörningar och registerföring,

ser ministern något problem i att det kan vara till fördel för ett kreditupplysningsbolag om en felaktig anteckning om betalningsstörning blir kvar i ett register och detta ger upphov till en intressekonflikt där den registeransvarige drar nytta av att felet inte rättas,

hur tänker ministern förbättra situationen när det gäller en korrekt och jämlik behandling av anteckningar om betalningsstörningar samt påskynda att felaktigheter rättas och att skadeståndsskyldigheten fullgörs,

tänker ministern föreslå att förändret av register över betalningsstörningar ska vara ett offentligt uppdrag så att övervakningen av registren börjar omfattas av riksdagens justitieombudsmans och justitiekanslerns tillsynsuppdrag?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Kreditupplysningsbolaget ansvarar för kreditupplysningsregistret och har enligt kreditupplysningslagen olika skyldigheter i anknytning till registerföringen. Enligt kreditupplysningslagen får endast information som är behövlig och relevant för att beskriva den registrerades betalningsförmåga eller betalningsvilja eller förmåga att uppfylla sina åtaganden användas och på annat sätt behandlas som kreditupplysningar. Enligt samma lag ska den registeransvarige utan obefogat dröjsmål rätta felaktig eller vilseledande information i ett kreditupplysningsregister. Denna skyldighet hänför sig till god kreditupplysnings sed, som det föreskrivs om i lagen och som ålägger den som bedriver kreditupplysningsverksamhet att bland annat övervaka kreditupplysningarnas kvalitet och de registrerades rätt att bli bedömda utifrån korrekt och relevant information.

Förutom de skyldigheter som anges i kreditupplysningslagen omfattas förändret av ett kreditupplysningsregister även av Europeiska unionens dataskyddsförordning samt den dataskyddslag som träder i kraft vid ingången av 2019, som innehåller kompletterande bestämmelser. Dataskyddsförordningen ålägger den registeransvarige även skyldighet att se till att de personuppgifter som

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 513/2018 rd

behandlas är adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas (uppgiftsminimering). Dessutom förutsätter dataskyddsförordningen att personuppgifter är korrekta och om nödvändigt uppdaterade. Den registeransvarige ska därför vidta alla rimliga åtgärder för att säkerställa att personuppgifter som är felaktiga i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas raderas eller rättas utan dröjsmål.

Om en anteckning som lagras i ett kreditupplysningsregister inte beskriver en persons betalningsvilja eller betalningsförmåga kan det med stöd av de bestämmelser som nämnts anses vara den registeransvariges skyldighet att radera den ur registret. Justitieministeriet känner inte till på vilket sätt felaktiga anteckningar i ett register skulle kunna vara till fördel för kreditupplysningsbolagen. Det är en annan sak att det finns bestämmelser om vissa förvaringstider för anteckningar om betalningsstörningar och att ett kreditupplysningsbolag får ta ut en skälig ersättning för utlämnande av kreditupplysningar.

Den allmänna övervakningen av att kreditupplysningslagen följs hör till dataombudsmannen. I praktiken övervakas kreditupplysningsverksamheten i samband med behandlingen av de ärenden som inleds samt genom granskningar och utredningar på eget initiativ. Den senaste branschutredningen på eget initiativ som gällde personkreditupplysningsverksamheten avslutades hösten 2017.

Dataombudsmannen kan bestämma att en felaktig uppgift som registrerats i ett kreditupplysningsregister ska rättas. Det kommer årligen in 5–15 sådana begäranden eller förfrågningar till dataombudsmannens byrå. Det är ganska sällan som begärandena ger anledning att meddela ett föreläggande om rättelse av en uppgift. Under det gångna året har det meddelats tre sådana förelägganden. När det gäller anteckningar om betalningsstörningar som meddelats av en myndighet har det inte meddelats några förelägganden om rättelse av felaktigheter under det gångna året eller i fjol eftersom det inte har framkommit några grunder för att meddela något sådant föreläggande. På basis av tillsynsdata kan det inte konstateras att felaktiga och okorrigerade kreditupplysningsanteckningar skulle vara särskilt vanliga. I motiven till spørgsmålet hänvisas det även till anteckningar om betalningsstörningar som orsakats av brister i domstolsväsendets informationssystem. Detta systemfel avhjälpes år 2017.

Den behörighet att meddela förelägganden som föreskrivits för dataombudsmannen i kreditupplysningslagen har gällt enbart vissa punkter i lagen. Det sker emellertid en förbättring i fråga om dataombudsmannens behörighet vid ingången av 2019, när den nationella dataskyddslagen träder i kraft. Dataombudsmannens byrå kommer även att få bättre resurser från och med samma tidpunkt och de nya resurserna kan även riktas till övervakningen av att kreditupplysningslagen följs. Tillsynen över kreditupplysningsbolagen är enligt den gällande lagstiftningen ordnad på ett ändamålsenligt sätt och fungerar även i praktiken.

Förvaringstiderna för anteckningar om betalningsstörningar ger ofta upphov till oklarheter. När en skuld har betalats leder det inte till att en anteckning omedelbart raderas eftersom förvaringstiden för anteckningarna följer det som anges i kreditupplysningslagen. När det gäller förvaringstiderna har man strävat efter att beakta såväl den registrerades berättigade intressen som behoven hos dem som behöver kreditupplysningar i sin verksamhet.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 513/2018 rd

I december 2017 startade justitieministeriet en utredning om inrättandet av ett system för positiva kreditupplysningar. I utredningen föreslås det att det inrättas ett register i anslutning till Skatteförvaltningen. Utredningen är just nu ute på remiss och remissbehandlingen avslutas vid utgången av detta år. Därefter ska responsen i utlåtandena bedömas och beslut fattas om den fortsatta beredningen. I detta sammanhang utvärderas även behovet av att ändra den gällande kreditupplysningslagen i fråga om bland annat förvaringstiderna för anteckningar om betalningsstörningar.

Helsingfors 20.12.2018

Justitieminister Antti Häkkänen